

FÖRDJUPAD INVENTERING AV GRODDJUR I KODE, KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattning

Naturcentrum AB har på uppdrag av Kungälv kommun genomfört en inventering av groddjur. Inventeringen visade på ett sammanhängande våtmarksområde med flera vattenhållande objekt i inventeringsområdets norra del. I området noterades åkergroda. Ytterligare ett par lämpliga lekområden finns, men här förekom ingen grodlek. Områdets groddjur eller grodornas livsmiljöer bedöms inte påverkas negativt av planerad exploatering.

Vanlig groda i Långelandaskogen

Bakgrund

I Kode har Kungälv kommun behov av en ny grundskola. Ett lämpligt område i närheten till berörda bostadsområden med hög andel grundskolebarn håller på att förprojekteras (figur 1). En naturvärdesinventering (Berg & Johansson) har pekat ut potentiella miljöer för groddjur. Naturcentrum AB har fått i uppdrag att inventera groddjur i området.

Figur 1. Inventeringsområde – blå linje. Karta: Hanna Hedin, Kungälv kommun.

Metodik

Groddjur, det vill säga groddjur och salamandrar inventerades med okulär besiktning och vattenhävning i lämpliga vattenmiljöer. I området finns fyra vattenmiljöer och det är Vallbyån som ligger i inventeringsområdets södra kant, en mindre damm i områdets skogbeväxtade östra del (kallas södra dammen), ett dike ute på åkermarken och en liten myr med öppen vattenspegel i områdets nordvästra hörn. Besök genomfördes 2022-04-18, 2022-04-26 och 2022-05-13. Fältarbetet utfördes av Niklas Franc och vid ett av besöken deltog även Alvin Franc.

Vid ett kompletterande besök för fåglar, sextonde juni, noterades ett dike och två små våtmarker norr om inventeringsområdet i Långelandaskogen.

Resultat

Djur hittades i myren, i Vallbyån och i den norra av våtmarkerna i skogsmiljön norr om inventeringsområdet. I myren noterades åkergroda i form av yngel, rom och en juvenil groda (figur 3). Invid Vallbyån noterades vid besöket i maj en adult groda. Tyvärr hoppade den snabbt ner i vattnet och kunde inte artbestämmas. Utöver rommen i myren noterades ingen lek eller rom vare sig i Vallbyån, dammen i skogen eller i åkerdiket.

I juni gjordes ett besök i skogsmiljön utanför inventeringsområdet. I området noterades två mindre våtmarker och ett vattenhållande dike. I skogsmiljön i närheten av det norra diket hittades en adult åkergroda (framsidan).

Figur 2. Inventerade våtmarker och fynd av groddjur. Diket i norr och de två norra våtmarkerna inventerades inte under april-maj då de ligger utanför inventeringsområdet. De besöktes i juni.

Diskussion

Våtmarksområdenas lämplighet som fortplantningsmiljöer

Vallbyån

Ån är djupt nedskuren i den omgivande åkermarkens leriga jord och gör därför miljön otillgänglig för groddjur. Dessutom är det ont om växtlighet där grodor skulle kunna lägga sin rom och vattenflödet har en hög hastighet som groddjuren inte föredrar. Dessa faktorer innebär att Vallbyån inte är en lämplig fortplantningsmiljö för grodor eller salamandrar.

Myren

Myren (figur 3) domineras av vitmossor, med inslag av björnmossor, pors, björk och andra myrarter. Det finns en öppen vattenmiljö på cirka 8x3 meter. Fynden av rom, yngel och en juvenil groda tyder på att det är en fullgod lekplats. Vattenhåvning av miljön visade dessutom på att djupet var över en meter, vilket innebär att åtminstone mindre vattensalamander skulle kunna trivas.

Figur 3. Del av myrområdet där åkergroda noterades.

Åkerdiket

Diket löper utmed en delvis raserad stenmur och miljön är också rik på buskar. Vattenmängden är låg och det bildas stillastående vatten i större fördjupningar. Buskrika partier kan vara

för skuggiga för att vara optimala för grodlek, men det finns partier som bör kunna vara lämpliga för lek utmed hela diket sträckning. Frånvaron av lek under våren kan bero på slumpen eller så finns parametrar som ej kunnat påvisas och som gör området olämpligt för lek. Det finns inga lämpliga miljöer för salamandrar.

Södra dammen

En grund damm i lövskogsmiljö. Den omges av björk, klibbal och någon ek. Den är grund, 20–30 cm, och det finns ingen växtlighet utom ett par tuvor av mannagräs. Den framstår som en bra damm för grodlek och höll dessutom vatten vid alla besök. Inga fynd av vare sig grodor eller salamandrar. För salamandrars del är dammen för grund.

Diket och skogsdamm 1

Från myren löper ett dike där det finns flera mindre partier som var vattenhållande vid junibesöket. Dessa partier är potentiella lekplatser för grodor. Diket ansluter sedan till ytterligare ett våtmarksområde där det i juni fanns en vattenhållande damm lämplig för grodlek.

Den sammanhängande miljön med myren, diket och skogsdammen skapar en fin och större sammanhängande grodmiljö som förmodligen levererar grodlek årligen. Området bedöms vara kärnområdet för åkergroda i Långelandaskogen.

Skogsdamm 2

Denna damm är belägen i en klåva med granrik blandskog, klibbal och björk. Dammen var vattenhållande vid besöket i juni, men inga spår efter lek noterades. Området är kanske lite för skuggigt på grund av skogen. I klåvans kant hittades dock en adult vanlig groda (första sidan). Området bedöms som potentiellt för grodlek, men dammen är för grund för salamandrar.

Åkergroda

I det utökade inventeringsområdet har en population av åkergroda konstaterats i den norra delen. Grodans livsmiljö ligger utanför planerat projekteringsområde. Dess lekmiljöer kan dock komma att påverkas av skolbarn som rör sig i skogen under skoltid eller under fritid. Idag utnyttjas skogen av barn knutna till scoutkåren och en framtida skolverksamhet bedöms inte ge en större påverkan än den som sker idag.

I åkerdiket och södra dammen finns miljöer som absolut kan utnyttjas för lek av åkergroda. Inga fynd gjordes dock under inventeringen, men det innebär inte att områdets population nyttjar även dessa småvatten för sin fortplantning. Om det är så kommer en del av kontaktzonen mellan norra området och de södra miljöerna (främst åkerdiket) att påverkas och minska med en dryg tredjedel eller till och med hälften. Påverkan beror på hur väl grodorna kan passera skolområdet.

En åtgärd för att skydda och hjälpa grodorna kan vara att informera skolverksamheten och elever att det finns grodor i området och att man bör hjälpa dem bort från skolområdet om de dyker upp där. Detta kan ske både genom undervisning och en skylt i skogskanten.

Slutsatser

- Åkergroda finns i skogsmiljön norr om projekteringsområdet.
- Det finns ett par våtmarksmiljöer i områdets södra del, åkerdiket och södra dammen, som bedöms ha förutsättningar för grodlek. Ingen grodlek eller grodor har dock påvisats här.
- Utifrån inventeringens fynd av groddjur och områdets vattenmiljöer bedöms inte planerad exploatering ha en menlig påverkan på områdets groddjur eller deras livsmiljöers kontinuerliga ekologiska funktionalitet. Det som kan påverkas är den potentiella kontaktzonen mellan åkerdiket, där åkergroda inte kunde påvisas, och det norra området.
- För att minska en potentiell påverkan på grodor i området kan man undervisa framtida skolelever i att det finns grodor och man bör skydda och hjälpa dem.

Referenser

BERG, S & JOHANSSON, G, 2022. *NATURVÄRDESBEDÖMNING VID ÄDELSTENSVÄGEN KODE, KUNGÄLV*. ENVIROPLANNING.

Bilaga: vattenlevande insekter noterade under inventeringen

I samband med eftersöken av groddjur med vattenhåv samlades även en del vattenlevande insekter in på de olika lokalerna. Arterna var triviala och är allmänt förekommande i småvatten och mindre sjöar i Bohuslän. Fynden finns publicerade på Artportalen och i tabellen nedan.

Tabell: Fynd av olika vattenlevande insekter som noterades i samband med eftersök av groddjur i området.

Område	Art	Art svenska	Biotop
Södra dammen	<i>Helophorus strigifrons</i>	halsrandbagge	grund våtmark i blandskog
	<i>Helophorus granularis</i>	halsrandbagge	grund våtmark i blandskog
	<i>Helophorus fulgidicollis</i>	halsrandbagge	grund våtmark i blandskog
	<i>Limnebius trusatellus</i>	palpbagge	grund våtmark i blandskog
	<i>Gerris lacustris</i>	revärskräddare	grund våtmark i blandskog
Åkerdiket	<i>Magdalis armigera</i>	almsplintvivel	döende alm i dike på åker
	<i>Limnebius trusatellus</i>	palpbagge	dike på åker
	<i>Hydrobius subrotundus</i>	palpbagge	dike på åker
	<i>Gerris lacustris</i>	revärskräddare	dike på åker
Vallbyån	<i>Gerris lacustris</i>	revärskräddare	bäck i åkermark
	<i>Gerris lateralis</i>	rostskräddare	bäck i åkermark
	<i>Helophorus granularis</i>	halsrandbagge	bäck i åkermark
	<i>Velia caprai</i>	vanlig bäcklöpare	bäck i åkermark
	<i>Gyrinus natator</i>	virvelbagge	bäck i åkermark
Myren	<i>Gerris lacustris</i>	revärskräddare	öppet vatten i myr
	<i>Hydroporus umbrosus</i>	liten dykarskalbagge	öppet vatten i myr